

UITGELICHT!

Een periodieke KUNSTAGENDA voor leden van de Kunstkring Haaksbergen
nr. 174, juli 2025

DWARSVERBANDEN

Multi-zintuiglijke collectiepresentatie

Tentoonstelling in het Van Abbemuseum te Eindhoven

t/m 19 april 2026



Ervaar kunst door te ruiken, horen, voelen en zien. Met 120 kunstwerken strekt de collectiepresentatie *Dwarsverbanden* zich uit over alle vijf de verdiepingen van de collectievleugel van het museum. Een reis door de 20ste en 21ste eeuw, langs de levens van kunstenaars en hun kunstwerken. De tentoonstelling nodigt je uit kunst anders te ervaren: soms letterlijk door kunst te voelen, ruiken of horen. Soms metaforisch door verschillende, ook minder bekende stemmen het woord te ge-

ven. *Dwarsverbanden* toont hoe kunstenaars reageren op verschillende culturen en hoe ze worstelen met de grote vragen van hun tijd. Het laat zien hoe hun kunstwerken direct verbonden zijn met wat ze om zich heen zien, voelen en beleven. Veelal inspirerend, soms confronterend, omspant *Dwarsverbanden* ruim een eeuw kunstgeschiedenis met als vroegste werk *Compositie XIV* van Piet Mondriaan uit 1913 en meest recent het wandtapijt *This Means Tableau* uit 2019 van Laure Prouvost.

Het Van Abbemuseum richt zich in de collectiepresentatie volledig op het plezier van kunstbeleving. Het resultaat mag er zijn.

Met ruim 25 multi-zintuiglijke tools, waaronder teksten in braille, geurinterpretaties, voeltekeningen en soundscapes, is *Dwarsverbanden* de eerste volledig multi-zintuiglijke collectiepresentatie van Nederland. De tentoonstelling verrijkt ieders kunstervaring en maakt de kunstwerken toegankelijk voor een grotere diversiteit aan bezoekers, waaronder rolstoelgebruikers en blinde en dove bezoekers. Voor de ontwikkeling van de tentoonstelling werkte het Van Abbemuseum samen met verschillende (ervarings)deskundigen op het gebied van fysieke toegankelijkheid en (belangen)groepen op het vlak van inclusie, zoals The Office of Queer Affairs en Wie Zijn Wij, en toont zo een grotere diversiteit aan perspectieven.

Deelnemende kunstenaars:

Tjong Ang, Willem Adams, Karel Appel, Rasheed Araeen, Mercedes Azpilicueta, Gam Bodenhausen, Boudry / Lorenz, Stanley Brouwn, Jean Brusselmans, Marc Chagall, Chryssa, Céline Condorelli, René Daniëls, Hanne Darboven, Ad Dekkers, Rineke Dijkstra, Marlene Dumas, Max Ernst, Lucio Fontana, Nilbar Güreş, Lubaina Himid, Isaac Israëls, Sanja Iveković, Patricia Kaersenhout, Gülsün Karamustafa, Karrabing Film Collective, Toon Kelder, Iris Kensmil, John Körmeling, Theo Kuijpers, Wifredo Lam, Fernand Léger, El Lissitzky, Lucebert, Joan Miró, László Moholy Nagy, Piet Mondriaan, Na-

buurs&VanDoorn, Ahmet Ögüt, Otobong Nkanga, Wendelien van Oldenborgh, Rodan Omomá, Gabriel Orozco, Pieter Ouborg, Alicia Penalba, Constant Permeke, Stijn Peeters, Pablo Picasso, Wim van der Plas, Marjetica Potrc, Laure Prouvost, Michael Rakowitz, Gé Röling, Wilhelm Sasnal, Jan Schoonhoven, Ad Snijders, Mariëlle Soons, Pieter Stoop, Lily van der Stokker, Elly Strik, Koki Tanaka, Charley Toorop, Roy Villevoeye, Evi Vingerling, Henk Visch, Friedrich Vordemberge-Gildewart, Ossip Zadkine en Qui Zhijie.

Eind 2024 is de langverwachte catalogus van deze tentoonstelling verschenen. Hierin nemen curatoren Diana Franssen en Steven ten Thije je mee in deze multidisciplinaire benadering van een museale collectie. Ze lichten de structuur van de tentoonstelling toe en richten zich op de relaties tussen kunstenaars, kunstwerken en maatschappelijke thema's. De tekst van 'ervaringsdeskundige' Barbara Strating biedt een kritisch en verhelderend verslag van dit proces. Daarnaast is er een bijdrage van The Office of Queer Affairs, een netwerk van mensen die geïnteresseerd zijn in seksualiteit en genderkwesties. De derde tekst is een persoonlijke reflectie van onderzoeker en journalist Reggie Baay op de betekenis van de koloniale oorsprong van het museum. We sluiten af met een reflectie van directeur Charles Esche, die in de toekomst bespreekt wat begrippen als 'demodernisering' en 'dekolonisatie' voor het museum betekenen.

VERBORGEN VERBANDEN

Tentoonstelling in het Van Abbemuseum te Eindhoven

t/m 19 april 2026



Het koloniale verleden van het Van Abbemuseum wordt zichtbaar in de tentoonstelling *Verborgen Verbanden*. Waarom weten we zo weinig over wat er op de plantages in het voormalig Nederlands-Indië gebeurde? De gruwelijke geschiedenis van contractarbeid in Deli op Sumatra, dat mensen dwong te werken voor westerse ondernemers, lijkt in de doofpot gestopt. Daarmee zijn ook de verhalen van verzet, dat er wel degelijk was, vaak niet vastgelegd maar enkel mondeling doorgegeven. Deze doelbewuste onderdrukking en ontkenning van de plantagearbeiders en hun ervaringen is nog steeds voelbaar. In het meerjarige onderzoeksproject *Verborgen Verbanden* ontrafelt het Van Abbemuseum zijn eigen oorsprong in dit koloniale verleden. Vanaf 2 maart 2024 presenteert het museum de uitkomsten in een tentoonstelling, [podcast](#) en erfgoedplatform.

Het Van Abbemuseum is vernoemd naar Henri van Abbe (1880 – 1940), oprichter van sigarenfabrieken Karel 1 - ooit de op één na grootste werkgever van Eindhoven en omstreken. De tabak voor Karel 1 kwam grotendeels van plantages in het toenmalige Nederlands-Indië. Ondanks dat Van Abbe niet zelf op het eiland Sumatra aanwezig was, had zijn afname van tabak uit Deli, grote impact op de streek en zijn inwoners. In 1933 stichtte Van Abbe, deels met verdiensten uit de tabaksindustrie, een museum voor hedendaagse kunst. Naast een gebouw schonk hij ook 26 schilderijen uit zijn privéverzameling, waaronder werk van Isaac Israëls, Carel Willink en Jan Sluijters.

De afgelopen tien jaar werd het Van Abbemuseum zich steeds bewuster van zijn wortels in de tabaksindustrie. De schenking van het Van Abbe familiearchief aan het museum in 2018 vormde het startpunt van een doorlopend onderzoek naar dit verleden. Eerste resultaten zijn al vanaf het najaar van 2021 te zien. Vanaf 2 maart 2024 breidt deze presentatie uit met nieuw werk geïnspireerd op dit onderzoek. Waarom zijn de gebeurtenissen op de plantages in Sumatra verborgen gehouden? En waarom weten we niets van de verschillende vormen van verzet daar? Schrijver en historicus Reggie Baay zoekt in Nederlandse archieven naar vergeten verhalen over deze periode. Tegelijkertijd spraken kunstenaars en onderzoekers

Ferial Afiff en Dwihandono Ahmad met nazaten van de contractarbeiders op de plantages in Deli. Isabelle Britto deed onderzoek naar wat Henri van Abbe kon hebben geweten over de omstandigheden daar. In de tentoonstelling *Verborgen Verbanden* presenteren curatoren Reggie Baay en Bibi de Vries de uitkomsten van dit onderzoek. In archiefmateriaal, audio- en video interviews en illustraties staat het perspectief van de plantagearbeiders in Deli en hun werk- en leefomstandigheden centraal. Grafisch ontwerper Gayle Tjong-Kim-Sang liet zich voor haar wandvullende tekeningen inspireren door de inventieve manieren die contractarbeiders bedachten om elkaar te waarschuwen en hun woede en verdriet te uiten. Plantagehouders hadden het verzet niet altijd door, als contractarbeiders werden betrappt, werden ze gevangen gezet, mishandeld of zelfs vermoord. Een van deze vormen van verzet is het verhaal van *De Slang van Sumatra*. Deze parabel waarschuwde arbeiders voor een mens-etende slang uit Deli. Nadat deze zijn prooi had opgegeten, poepte hij goud uit voor de Nederlanders. Een ander voorbeeld van verzet is dat van improvisatie tijdens theater- en wajangvoorstellingen, waarmee de arbeiders niet alleen kritiek op de westerse ondernemingen uitten, maar soms ook satirische verhalen over de plantage-eigenaren vertelden.

De tentoonstelling *Verborgen Verbanden* bevindt zich in de kelder van de nieuwbouw van het Van Abbemuseum. Op de drie bovenliggende etages is op dit moment de langlopende collectiepresentatie *Dwarsverbanden* (t/m 2026) te zien, waarin bezoekers kunst ervaren door te ruiken, horen, voelen en zien. *Verborgen Verbanden* vormt letterlijk en figuurlijk het fundament voor deze multi-zintuiglijke tentoonstelling. Met de toevoeging van *Verborgen Verbanden* toont het Van Abbemuseum de oorsprong van deze kunstcollectie. Het biedt een nieuw perspectief op de omstandigheden waarin deze verzameling tot stand kwam. Dit nieuwe hoofdstuk zorgt voor een completere geschiedschrijving waarin er oog is voor de hedendaagse betekenis van het koloniale verleden.

Voor het Van Abbemuseum is het blijvend bewaren en overdragen van de verhalen uit het *Verborgen Verbanden*-onderzoek cruciaal. Ze zijn onderdeel van ons cultureel erfgoed en moeten voor iedereen vindbaar en toegankelijk zijn. Het museum werkt daarom samen met provinciaal kennis- en expertisecentrum Erfgoed Brabant en integreert het doorlopende onderzoek op het platform Koloniale Historie Brabant. Ook lanceert het museum op 14 mei 2024 een podcast samen met Reggie Baay en Aldus' producties. Hierin onderzoekt Baay waarom er zo weinig over dit verleden te vinden is aan de hand van een zoektocht naar zijn eigen Indonesische familiegeschiedenis. In het najaar van 2024 volgt een kunstproject, waarbij jonge makers betrokken worden om nieuw werk te maken dat reflecteert op dit onderzoek. Met deze diverse uitingen zorgt het Van Abbemuseum dat de verhalen, ook na de looptijd van de tentoonstelling, niet verloren gaan en onderdeel worden van het collectief geheugen.

MAKING FOOD OUT OF SUNLIGHT. KETUTA ALEXI-MESKHISHVILI

Tentoonstelling in het Van Abbemuseum te Eindhoven

t/m 30 november 2025



Op 9 april 1989 werd een vreedzame demonstratie door studenten in Tbilisi met geweld neergeslagen door het Sovjetleger, met veel gewonden en doden als gevolg. Sindsdien zijn tulpen een symbool voor en herinnering aan verzet tegen Russisch imperialisme. Precies 36 jaar later op 9 april 2025 opent de tentoonstelling *making food out of sunlight* van kunstenaar Ketuta Alexi-Meskhishvili in de gratis toegankelijke ruimte Het Oog in het Van Abbemuseum. De kunstenaar laat de kracht zien van beeld en herinnering in tijden van onderdrukking.

Het werk van Ketuta Alexi-Meskhishvili bestaat uit dye-sublimatieprints (een druktechniek waarbij inkt door warmte in het materiaal wordt opgenomen), analoge foto's en film. In haar werk gaat ze in op de rol van kunst als vorm van verzet. Ze reflecteert op de kracht

van beeld en herinnering in tijden van onderdrukking. Alexi-Meskhishvili legt in deze tentoonstelling de nadruk op haar florale werken. Zo staan tulpen en andere bloemen symbool voor solidariteit en laten ons tegelijkertijd nadenken over hoe fragiel vrede is. De presentatie herinnert bezoekers aan de huidige situatie in Georgië en de daarbij horende dreiging vanuit de Russische Federatie. Alexi-Meskhishvili laat zich in haar werk inspireren door de surrealistische kunstenaar Florence Henri (met name bekend geworden door haar fotografie).

Ketuta Alexi-Meskhishvili (1979, Tbilisi, Georgië) is een Georgisch-Amerikaanse kunstenaar die in Berlijn woont. In 2025 zullen haar werken te zien zijn in Kunstverein Braunschweig en Take Ninagawa in Tokio. Ze had solotentoonstellingen bij onder andere LC Queisser in Tbilisi, Kunsthalle Basel, Galerie Molitor in Berlijn en Kunstverein Keulen. Haar werk was onlangs te zien in groepstentoonstellingen in onder andere SculptureCenter in New York, CCA Berlijn en het Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris.

DE DEELLEN - CHRISTIAAN KUITWAARD & BRUNO VAN DIJCK

Tentoonstelling in Museum Belvédère te Heerenveen

t/m 31 augustus 2025

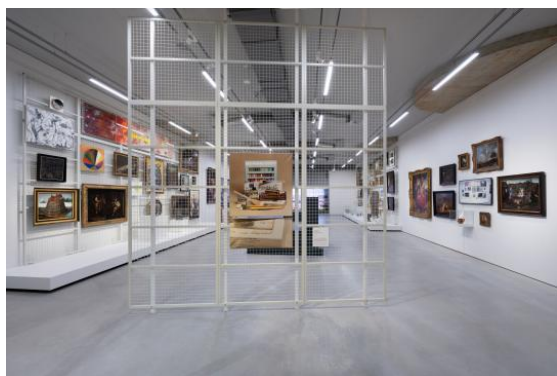


Ten noorden van Heerenveen ligt het natuurgebied De Deelen. Het is een samenspel van open water, moerasbosjes en smalle graslanden ontstaan door veenwinning voor de turfproductie. In 2023/24 trokken Bruno Van Dijck (1953) en Christiaan Kuitwaard (1965) er samen naartoe om te schilderen. In de tentoonstelling zijn hun impressies van De Deelen te zien.

OMKIJKEN

Tentoonstelling in het Depot van Museum Boymans van Beuningen te Rotterdam

t/m 28 september 2025



Heb je de naam van een kunstenaar nodig om de betekenis van een werk te begrijpen ?

En moet je weten wanneer iets is gemaakt of welk verhaal is afgebeeld ?

In de nieuwe tentoonstelling 'Omkiijken' vormen jouw visie en beleving de basis van het kijken. Doe je mee ?

Omkiijken bevat kunstwerken uit diverse deelcollecties, met als uitgangspunt werken uit de 16e en 17e eeuw. Deze werken zijn aangevuld met stukken die een nieuw perspectief bieden op oude meesters en een speciale betekenis hebben voor onze conservatoren.

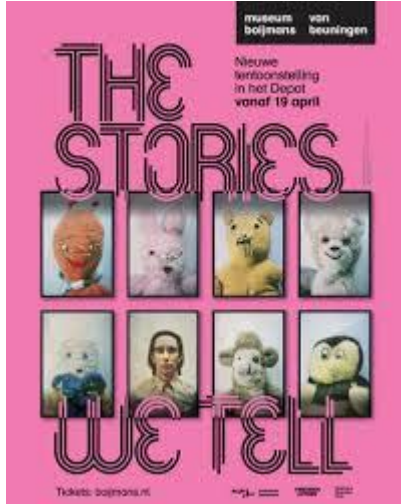
De tentoonstelling is zo ingericht dat je als bezoeker met een persoonlijke blik naar de kunst kan kijken. Dit gebeurt door twee groepen werken tegenover elkaar te hangen, alsof ze met elkaar in gevecht zijn. Twee kleine gecureerde groepen hangen vast aan de muur, terwijl twee grote groepen aan rekken daarte-

genover hangen. De vaste groepen 'beweren' iets, en de werken aan de rekken reageren daarop. Als bezoeker kan je via een beeldscherm gekoppeld aan een bewakingscamera een werk van het rek aan de vaste groep toevoegen.

THE STORIES WE TELL

Tentoonstelling in het Depot van Museum Boijmans Van Beuningen te Rotterdam

t/m 26 oktober 2025



In 'The stories we tell' vertellen hedendaagse kunstenaars verhalen om het verleden te verkennen, het heden te duiden en de toekomst te verbeelden.

Geschiedenis is een verhaal in beweging, altijd open voor herinterpretatie. *The stories we tell* toont kunst als een katalysator voor verandering. De kunstenaars in deze tentoonstelling belichten de samenleving vanuit hun eigen perspectief. Ze leggen structuren bloot en dagen ons uit om na te denken over wat we als vanzelfsprekend beschouwen. De kunstwerken in deze tentoonstelling laten zien dat de geschiedenis niet vaststaat, maar een dynamisch verhaal is dat steeds opnieuw wordt geschreven. Door de uiteenlopende verhalen van kunstenaars bijeen te brengen schept *The stories we tell* ruimte voor nieuwe perspectieven en nodigt uit om kritisch en met een frisse blik naar de wereld om ons heen te kijken, zodat we bewuster onze toekomst kunnen vormgeven.

Welke verhalen willen we vertellen? En in wat voor wereld willen we leven?

In *The stories we tell* zijn recente aanwinsten van Museum Boijmans Van Beuningen te zien, zoals *House of Fools (Witte)* van de Duitse kunstenaar Anne Wenzel. Zij reageert met dit borstbeeld van Witte Corneliszoon de With, dat aangetast lijkt en op een wankel sokkel staat, op monumenten van omstreden figuren uit het koloniale verleden. Daarnaast is *The City* te zien: een groot werk van de Spaanse kunstenaar Susanna Inglada, een combinatie van collage en tekening. Het werk weerspiegelt Inglada's visie op de emancipatie van vrouwen, machtsstrijd en de omkering van traditionele rolpatronen.

Naast deze aanwinsten zijn werken te bewonderen, die sinds de sluiting van het museumgebouw niet meer tentoongesteld zijn door Museum Boijmans Van Beuningen. Zo kunnen bezoekers (hernieuwd) kennismaken met het indrukwekkende 4.5M *Mrs Gate* van de Britse kunstenaar Paul Noble. Aan de ene kant laat dit werk de invloed van de mens zien op zijn omgeving - aangezien hekken landschappen indelen en ordenen, maar de organische vormen verwijzen ook naar de natuur.

THE MUCHA EXPERIENCE

Tentoonstelling in Drents Museum De Buitenplaats te Eelde

van 5 juli 2025 t.m 4 januari 2026



Op zaterdag 5 juli 2025 opent Drents Museum De Buitenplaats de spectaculaire immersieve tentoonstelling *The Mucha Experience*. De kunst van de beroemde art nouveau-meester Alphonse Mucha komt tot leven in grote projecties, 3D-animaties en speciaal gecomponeerde muziek. Als bezoeker beleef je leven en werk van de Tsjechische kunstenaar zoals je nog nooit eerder hebt gezien.

De Tsjechische kunstenaar Alphonse Mucha (1860 - 1939) staat bekend om zijn affiches en decoratieve illustraties.

Deze werken zijn direct herkenbaar, met vrouwfiguren met weelderige haren, omgeven door gestileerde bloemmotieven en vloeiende lijnen, neergezet in pastelkleu-

ren. De combinatie en continue afwisseling van projecties, geluid en speciaal gecomponeerde muziek in het museumpaviljoen in Eelde, maakt dat je als bezoeker wordt ondergedompeld in Mucha's verhaal.

The Mucha Experience is de eerste internationale art nouveau tentoonstelling van Drents Museum De Buitenplaats, dat zich - met de collectie kunst rond 1900 van het Drents Museum als fundament – profileert als hét museum van de art nouveau. Het project is een nauwe samenwerking met Grand Palais Immersif in Parijs. De Mucha-voorstelling is na Parijs in 2023 al wereldwijd gepresenteerd en is straks in Eelde voor het eerst in Nederland te zien.

KISHIO SUGA - WHERE BOTH SIDES MEET

Tentoonstelling in Museum Cobra te Amstelveen

t/m 26 oktober 2025



Museum Cobra presenteert met trots de eerste solotentoonstelling in Nederland van de invloedrijke Japanse kunstenaar Kishio Suga (1944). Van 28 juni tot 26 oktober 2025 vullen de baanbrekende werken van Kishio Suga, sleutelfiguur van de minimalistische Mono-ha beweging, de gehele bovenetage van het museum. De tentoonstelling biedt een unieke kans om zijn verkenningen van ruimte, materie en ecologie te ervaren en kennis te maken met deze pionier van de naoorlogse Japanse kunst.

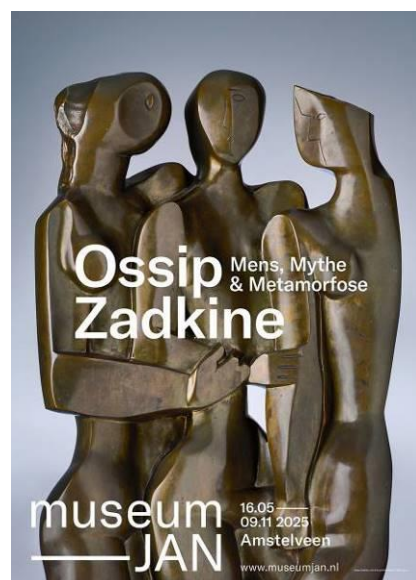
Met de tentoonstelling *Kishio Suga – Where Both Sides Meet* presenteert Museum Cobra het werk van een van de belangrijkste vertegenwoordigers van de Japanse Mono-ha beweging, die zich richt op de relatie tussen materialen en hun omgeving. Suga's installaties – vaak speciaal gemaakt voor de ruimte waarin ze worden getoond – plaatsen materialen in een nieuwe context en vervagen de grenzen tussen mens, natuur en

kunst. Voor deze tentoonstelling opent het museum de volledige bovenverdieping, ingericht voor groot-schalige installaties. Een combinatie van iconische installaties, videoregistraties van Suga's 'activaties' en wandassemblages nodigt uit tot een herbezinning op de rol van materialen en de onderlinge verbondenheid van alles wat bestaat.

OSSIP ZADKINE - MENS, MYTHE EN METAMORFOSE

Tentoonstelling in Museum JAN te Amstelveen

t/m 9 november 2025



Ossip Zadkine (1888-1967) werd geïnspireerd door de klassieke oudheid en de natuur. In zijn werk staan mythen en metamorfosen centraal. Museum JAN in Amstelveen wijdt komende zomer en najaar een tentoonstelling aan deze Russisch-Franse kunstenaar, die internationale bekendheid geniet als maker van het oorlogsmonument "De verwoeste stad" in Rotterdam. Naast een selecte groep sculpturen die typerend zijn voor Zadkine's kijk op kunst en kunstenaarschap, zal ook een minder bekend deel van zijn werk in Amstelveen te zien zijn. Met zijn expressieve gouaches, litho's en etsen toonde Zadkine een uitzonderlijk dubbel talent.

Ossip Zadkine werd in 1888 in Wit-Rusland geboren en vestigde zich, na enkele jaren in Engeland te hebben doorgebracht, in 1910 in Parijs, toen de onbetwiste hoofdstad van de westerse kunstwereld. Vanaf het begin liet hij zich in zijn werk inspireren door de mythen uit de Griekse en Romeinse oudheid. Zijn oeuvre wordt bevolkt door mythologische menselijke figuren zoals Diana, Narcissus en Orpheus. In die laatste

figuur herkende hij zichzelf. Want net zoals Orpheus dieren, planten en zelfs stenen liet dansen met zijn zang en lierspel, geloofde Zadkine dat een kunstenaar dode materie bezielde met zijn artistieke gave. Aanvankelijk werkte Zadkine het liefst in hout en steen, rechtstreeks uit de natuur gehaald, die als het ware tot leven wordt gewekt in de handen van een beeldhouwer. Niet toevallig zijn handen als instrumenten van scheppende kracht alomtegenwoordig in Zadkines kunst. Hij voelde zich sterk verbonden met de natuur. In de natuur zag hij de meest wonderlijke vormen, die bovendien voortdurend aan verandering onderhevig waren. Door een proces van metamorfose kon in de natuur, net als in de beeldende kunst, de ene vorm uit de andere ontstaan. In deze context sprak Zadkine ook over de geboorte van vormen. Aanleiding voor de tentoonstelling in Amstelveen is Zadkines beeld "De Drie Gratiën" (1950) in de collectie van Museum JAN. Het bronzen beeld met het mythologische onderwerp werd in 1954 gekocht door industrieel en latere museumoprichter Jan van der Togt. Op 4 oktober aanstaande is het precies 70 jaar geleden dat Van der Togt's nieuwe Tomado fabriek in Etten-Leur werd geopend. Een al even indrukwekkend reliëf van Ossip Zadkine sierde de entree van het imposante gebouw van architect Hugh Maaskant. Van der Togt's liefde voor het werk van Zadkine markeert het begin van zijn privécollectie en staat aan de basis van het museum.

De tentoonstelling 'Ossip Zadkine. Man, Myth & Metamorphosis' toont sculpturen, schilderijen en prenten uit Nederlandse museumcollecties en privécollecties. Ze illustreren de nauwe band van de kunstenaar met Nederland, waar hij veel vrienden had. Na 1945 was zijn werk te zien in bijna elke tentoonstelling van moderne beeldhouwkunst in ons land. Zadkine's betekenis voor de ontwikkeling van de Nederlandse beeldhouwkunst in de 20ste eeuw was onmiskenbaar, maar het omgekeerde is ook waar. Mede door zijn goede Nederlandse contacten groeide Zadkine uit tot een van de invloedrijkste kunstenaars van het internationale modernisme.

KLAUS BAUMGÄRTNER. SIMPELE DINGEN

Tentoonstelling in het Kunstmuseum te 's-Gravenhage

t/m 10 augustus 2025



Een ode aan het alledaagse

De tentoonstelling *Simpele dingen* geeft een intieme blik op de poëtische, visuele wereld van Klaus Baumgärtner. Met takjes, houten blokken, krantenknipsels, potloden, gummen en blikken brengt Baumgärtner het alledaagse samen tot een creatieve verbeelding. Baumgärtner werkte volgens de traditie van de assemblagekunst, ontstaan als reactie op de pracht en praal van de officiële kunst in de vroege twintigste eeuw. In zijn werk begint hij met kijken, objecten die zijn aandacht trokken verzamelde hij. Met focus op eenvoud en verstillend bemoeit hij zich zo min mogelijk met zijn materialen. Zo ontstaat een spel van ritme, vorm, lijn, contrast en relatie.

Deze eenvoudige combinaties vertellen geen vastomlijnd verhaal. Integendeel – Baumgärtner wilde niets uitleggen. Zijn werk nodigt uit tot kijken, tot het ontdekken van schoonheid in het gewone en het onverwachte.

Baumgärtner (1948-2013) was een beeldhouwer, fotograaf, boekontwerper én typograaf. Hij werd geboren in Duitsland en opgeleid in Zwitserland. In 1984 kwam hij in Den Haag wonen toen hij werd aangesteld als docent aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten (KABK). Hij was een geliefd docent die studenten wist te raken met zijn aandachtige manier van kijken en zijn veelzijdige kunstenaarschap.

In de museumwinkel zijn twee publicaties van Klaus Baumgärtner verkrijgbaar. *Klaus Baumgärtner – Collage* biedt een rijk overzicht van zijn leven en werk, terwijl *Klaus Baumgärtner – Sequence* een bij-

zondere selectie toont van zijn fotografisch werk, voor het eerst gepubliceerd in 2018 naar aanleiding van zijn tentoonstelling in het Fotomuseum Den Haag.

LET'S DANCE

Tentoonstelling in het Kröller-Müller Museum te Otterlo
t/m 2 november 2025



Let's Dance brengt zes grote kunstwerken na lange tijd weer terug in het museum. Je kunt in alle werken een vorm van beweging ontdekken. Het meest in het oog springt het felroze beeld *Pompadour* van Antony Caro. Het is in deze presentatie gecombineerd met 'swingende' beelden van onder anderen Richard Deacon en William Tucker.

JOSEPH BEUYS, STRASSENBAHNHALTESTELLE

Tentoonstelling in het Kröller-Müller Museum te Otterlo
t/m 5 oktober 2025



In een van de zalen van de Van de Veldevleugel staan twee werken van Joseph Beuys (1921-1986) uit de collectie centraal. Beuys is een van de meest invloedrijke en politiek betrokken kunstenaars uit het naoorlogse Duitsland. Voor Joseph Beuys zijn kunst en leven onlosmakelijk met elkaar verbonden. Zijn werk zit vol persoonlijke symboliek die te maken heeft met belangrijke levensgebeurtenissen, die hij soms zelf verzint. Hij

zet dit persoonlijke aspect in om kunst te maken met een maatschappelijk doel: het streven naar een samenleving waarin plaats is voor warmte, zachtheid en irrationaliteit, waarin ieder mens een kunstenaar is. *Strassenbahnhaltestelle* (1976) gaat terug op een herinnering uit Beuys' jeugd in Kleef. De installatie is samengesteld uit een tramrails en afgietsels van *Der Eiserner Mann* (1653). Dit is een monument dat de Tachtigjarige oorlog gedenkt en in 1794 door troepen van Napoleon is vernield. Als Beuys na schooltijd bij deze restanten op de tram zit te wachten, ervaart hij de indringende kracht ervan. Hij realiseert zich dat 'de hele wereld afhangt van de constellatie van een paar brokjes materiaal'. Deze gedachte legt de basis voor zijn opvatting dat sculptuur een voortdurend veranderend en sociaal proces is. Beuys maakt deze installatie voor het Duitse paviljoen van de Biënnale in Venetië. Resten van die installatie zijn in het Kröller-Müller Museum 'abgelegt': neergelegd alsof ze zijn begraven. *Filzanzug* (1970) verwijst naar een andere voor Beuys levensveranderende gebeurtenis uit de Tweede Wereldoorlog, al is deze deels door hem verzonnen. Nadat zijn gevechtsvliegtuig in 1944 neerstort op de Krim, zou hij zijn leven te danken hebben aan Tartaren die hem in vet en vilt wikkelden om zijn lichaamswarmte te herstellen. Met deze zelfverzonnen legende verklaart hij het veelvuldige gebruik van materialen met 'warme' eigenschappen zoals vet, vilt en koper (flexibiliteit, isolatie, geleiding) in zijn kunst. Het naar een eigen kostuum gemodelleerde vilt pak verwijst naar isolatie of bescherming tegen wat er om ons heen gebeurt.

CUTE

Tentoonstelling in de KunstHal te Rotterdam
van 5 juli 2025 t/m 23 november 2025



Waarom smelten we bij het zien van een babygezicht, blijven we hangen bij filmpjes van pluizige kittens en communiceren we massaal via emoji's? Deze zomer ontdek je in Kunsthal Rotterdam de verleidelijke en soms verwarrende wereld van CUTE, een tentoonstelling die laat zien hoe schattigheid de wereld verovert én ontregelt. In een tijd vol snelle online prikkels is cute zijn niet alleen aantrekkelijk, maar ook een krachtig middel om te manipuleren, troosten of uitdagen. Dans op suikerzoete beats in de Hello Kitty disco, verander in een animepersonage in de installatie Glimmer of kleed digitale monstertjes aan in de game arcade. Speciaal voor CUTE ontwerpt JimmyPaul een jubileumjurk voor nijntjes zeventigste verjaardag. Van Japans kawaii tot grappige memes en futuristisch design: CUTE dompelt je onder in een ultraschattige ervaring.

Meer dan vijftig kunstenaars en collectieven van over de

hele wereld onderzoeken de kracht en keerzijde van cute. Je ziet werk van onder andere Takashi Murakami, KAWSxCampana, Sejoon Kim, Aya Takano en Mark Leckey, die laten zien hoe schattigheid verbonden is met technologie, identiteit, verlangen, gender en nostalgie. Het Rotterdamse duo Supertoys verrijkt CUTE met eigen werk én een innovatief tentoonstellingsontwerp waarin hun visie op radical cuteness tot leven komt. Naast kunstwerken wacht een universum vol popcultuur: van speelgoed en mangaboekjes tot zeldzame verzamelobjecten. Zo ontdek je hoe cuteness niet alleen in kunst, maar ook in het dagelijks leven overal om je heen is.

De vele gezichten van cute

CUTE is opgebouwd rond vijf thema's: Cry Baby, Play Together, Monstrous Other, Sugar-Coated Pill en Hypersonic. Elk deel laat zien hoe schattigheid meerdere gezichten heeft – van lief, onschuldig en troostrijk tot kritisch, dubbelzinnig en soms zelfs verontrustend. De AI-gegenereerde kattenportretten van Graphic Thought Facility lijken op het eerste gezicht perfect en knuffelbaar, maar wie beter kijkt, voelt iets ongemakkelijks. In Ram Han's glimmende illustraties van piepkleine wezentjes botsen vrouwelijke identiteit en futuristische fantasieën. Aya Takano's meisjesfiguren zweven tussen kinderlijke onschuld en sciencefiction, en Mark Ryden's Yuki the Young Yak roept met zijn grote ogen gevoelens van melancholie en vervreemding op. CUTE is daarmee niet alleen een visueel aantrekkelijke ervaring, maar nodigt je ook uit om anders te kijken naar wat schattig betekent.

Van kawaii tot cutism

Volg de opkomst en evolutie van schattigheid: van de eerste kawaii-illustraties van Yumeji Takehisa in het Japan van begin 20e eeuw tot de wereldwijde opmars van Hello Kitty, manga en anime. In de jaren 1990 verspreidt de kawaii-cultuur zich razendsnel buiten Japan, mede dankzij de internationale strategieën van Japanse bedrijven, een fenomeen dat ook wel bekendstaat als pink globalization. Hierdoor krijgt cuteness een vaste plek in de wereldwijde popcultuur. Kunstenaars als Takashi Murakami en Mike Kelley maken vanaf die tijd gebruik van de kawaii-beeldtaal om serieuze thema's te behandelen; hun stijl wordt bekend als cutism. In de 21e eeuw geeft een nieuwe generatie makers, opgegroeid met internetcultuur, TikTok, games en digitale avatars, een eigen draai aan deze esthetiek. Zij laten zien: cute is niet alleen lief. Het is complex, soms tegendraads en altijd actueel.

Internationale samenwerking

De tentoonstelling CUTE is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met Somerset House in Londen.

FLORIS VERSTER - THUIS IN HET GROEN

Tentoonstelling in Museum De Lakenhal te Leiden

t/m 24 augustus 2025



In de tentoonstelling *Floris Verster – Thuis in het groen* vormt de liefde voor de alledaagse natuur het uitgangspunt. Voor het eerst combineert Museum De Lakenhal werk van de bekende Leidse kunstschilder Floris Verster (1861-1927) met hedendaagse kunst. Annelies Dijkman, Esther Hoogendijk en Seet van Hout laten zich inspireren door Verster en gaan de dialoog aan met zijn werk. Van levensgrote schilderijen tot sculpturen en een pop-up tuin; in elk werk is de liefde voor de lokale natuur terug te vinden.

Floris Verster wordt gezien als de grote vernieuwer van het bloemstilleven. Waar zijn voorgangers vooral oog hadden voor exotische bloemen en planten, kiest Verster als eerste Nederlandse kunstenaar radicaal voor de alledaagse natuur om hem heen. In zijn revolutionaire bloemstillevens schitteren veldbloemen en ‘onkruid’ in al hun eenvoud. Verster vond zijn inspiratie vooral in zijn eigen tuin op landgoed Groenord in Leiden. Naast topstukken uit de uitgebreide eigen collectie van Museum De Lakenhal zijn er in de tentoonstelling ook werken uit onder andere het Rijksmuseum, Stedelijk Museum Amsterdam, Kröller Müller Museum en Naturalis te zien.

Floris Verster (1861-1927) staat in de Nederlandse kunstgeschiedenis bekend als de grote vernieuwer van het bloemstilleven. In zijn thuisstad Leiden maakt hij de weg vrij voor de moderne kunst. De liefde voor natuur en kunst erft Floris Verster van zijn vader. Hij is namelijk administrateur bij het Rijksmuseum voor Natuurlijke Historie (nu Naturalis) en penningmeester bij kunstenaarsvereniging *Ars Aemula Naturae*. Als kind brengt Floris uren door in het museum met het nauwkeurig natekenen van opgezette vogels en andere dieren.

Verster leert op twaalfjarige leeftijd de fijne kneepjes van het tekenen van veeschilder G.J. Bos en later brengt George Hendrik Breitner hem op het spoor van het impressionisme. De fascinatie voor het impressionisme zal blijven, ook al heeft hij academische scholing gekregen op de Haagse Kunstacademie.

In 1888 begint Verster te experimenteren met bloemstillevens op levensgroot formaat. Hij breekt door met het reusachtige schilderij 'Bloemen en Bladeren': waarop hij bijna abstract veldbloemen en onkruid verbeeldt. Het werk choqueert, maar het is zijn doorbraak binnen de avant-garde en er volgen wereldwijd tentoonstellingen met zijn werk.

In 1892 betreedt Floris Verster met zijn kersverse vrouw Jenny Kamerlingh Onnes het landgoed Groenoord, naast Leiden. Ze leiden een teruggetrokken bestaan en de gigantische parktuin is voor hen een bron van inspiratie en levensonderhoud. Versters internationale succes neemt geleidelijk af, maar zijn werk blijft geliefd bij kopers. In 1926 overlijdt Jenny. In een van de vijvers achter het huis ligt een klein eiland waar Verster graag vertoeft, maar waar hij in januari 1927 ongelukkigerwijs uitglijdt en verdrinkt. Zijn werk is nog altijd geliefd bij velen en maakt deel uit van verschillende museumcollecties, waaronder het Rijksmuseum en Kröller Müller Museum. Museum De Lakenhal heeft de grootste verzameling met 160 objecten.

Speciaal voor deze tentoonstelling gaf Museum De Lakenhal kunstenaars Annelies Dijkman (1958), Esther Hoogendijk (1987) en Seet van Hout (1957) de opdracht om, met Verster als inspiratiebron, nieuw werk te ontwikkelen. Dit werk wordt gepresenteerd naast bestaand werk van de kunstenaars. De fascinatie en liefde voor de alledaagse natuur vormen hierin een rode draad.

Esther Hoogendijk en Seet van Hout lieten zich onder andere inspireren door de vormen uit het werk van Verster. Van Hout neemt hierbij de schoonheid, grilligheid, bloei en het verval van bloemen uit haar eigen tuin als uitgangspunt. Zij ontwikkelt nieuwe monumentale tekeningen en schilderijen die niet ontstaan met penseel, maar onder andere door het gieten van verf op de ondergrond en het perforeren van papier. In haar kunstwerken speelt zij met details uit werk van Verster die naadloos samensmelten met Van Houts eigen vormtaal.

De sculpturen van Esther Hoogendijk zijn levende kunstwerken, ontstaan uit materialen als zaden, kernen, grassen, gips en papier. Planten en bloemen zijn letterlijk in deze sculpturen terug te vinden. De zaden in haar werk worden door zon, water en aanraking tot leven gewekt. Hierdoor volgen de sculpturen een natuurlijk proces van groei, bloei en verval. Refererend aan vaasvormen van Verster ontwikkelde Hoogendijk voor deze presentatie grote kleisculpturen.

Kunstenaar en hovenier Annelies Dijkman ontwierp voor het 17e-eeuwse voorplein van het museum een bloemenhof. Haar installatie bestaat uit bloeiende planten die de zintuigen verleiden. Bezoekers kunnen de planten en bloemen aanraken en zo de geuren, kleuren en structuren ervaren, evenals de wisseling van de seizoenen.

GEHEIMSCHRIFT

Tentoonstelling in Museum Huis van het boek te 's-Gravenhage
t/m 31 december 2025



In 2019 organiseerde Huis van het boek de tentoonstelling Geheimschrift, een familietentoonstelling over de spannendste geheime schriften uit de geschiedenis. Met dank aan een genereuze bijdrage van een enthousiaste bezoeker kan het museum nu een doe-boek realiseren dat voortkomt uit de tentoonstelling. Het boek komt in de zomer van 2025 uit en is dan te verkrijgen in onze museumwinkel.

HUIS VAN LUDWIG VOLBEDA

Tentoonstelling in Museum Huis van het boek te 's-Gravenhage
t/m 24 augustus 2025



Huis van het boek presenteert de tentoonstelling 'Huis van Ludwig Volbeda' waarin het werk en de binnenwereld van tekenaar en schrijver Ludwig Volbeda centraal staan. De tentoonstelling biedt een blik in zijn overvolle schetsboeken, die dienen als verzamelplaats voor zijn fascinaties en ideeën. Hiermee eert het museum niet alleen Volbeda's werk, maar ook de kracht van nieuwsgierigheid en verbeelding.

Daarnaast zijn er originelen te zien waar de opletten bezoeker de personages, locaties en sfeer van de door hem geïllustreerde boeken kan herkennen, zoals *De vogels* van Ted van Lieshout, *Fabeldieren* van Floortje Zwigman en *Hele verhalen voor een halve soldaat* van Benny Lindelauf. Met honderden miniatuurtekeningen uit zijn persoonlijke archief nodigt Volbeda de bezoeker uit in zijn gedachtewereld. Ook daagt hij via opdrachten de bezoeker uit om vooral zelf te verzinnen en te tekenen. 'Huis van Ludwig Volbeda' is meer dan een tentoonstelling. Ludwig Volbeda geeft in het voorjaar en de zomer workshops, rondleidingen door zijn schetsboeken en cureert ook de Illustratorenendag 2025 in Huis van het boek.

Ludwig Volbeda (1990) is bekend geworden als illustrator van kinderboeken. Zijn werk kenmerkt zich door een gedetailleerde en gelaagde beeldtaal die uitnodigt tot zorgvuldig kijken en ontdekken. In zijn werk brengt hij grote levensvragen met alledaagse details samen. In 2018 en 2021 ontving hij een Gouden Penseel voor de boeken *Fabeldieren* en *Hele verhalen voor een halve soldaat*. In 2024 debuteerde Volbeda als schrijver met de jeugdroman *Oever*, die werd uitgeroepen tot Regenboogboek van het jaar 2024 en momenteel op de shortlist staat voor de Vlaamse Boon Jeugdliteratuurprijs.

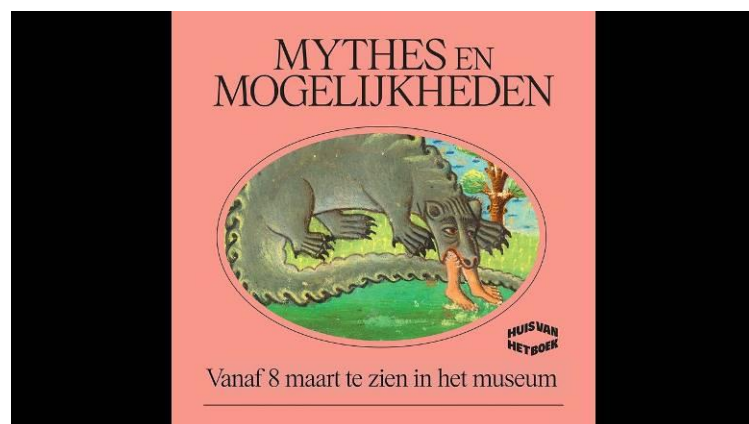
De samenwerking met illustrator en schrijver Ludwig Volbeda is de eerste in een reeks van 'Huis van ...' waarin wisselende artists in residence worden uitgenodigd een verdieping van het museum over te nemen en de bezoekers mee te nemen in de kamers van hun kunst.

In Huis van het boek is ook de tentoonstelling 'Mythes en mogelijkheden' te zien waarin het museum aan de hand van boeken en beeldende kunst de zoektocht van de mens naar alternatieve werelden laat zien. De wereld van Ludwig Volbeda is een van de werelden die getoond wordt in het museum.

MYTHES EN MOGELIJKHEDEN

Tentoonstelling in Museum Huis van het boek te 's-Gravenhage

t/m 31 december 2025



Museum Huis van het boek presenteert de tentoonstelling 'Mythes en mogelijkheden. Over de grenzen van de werkelijkheid'. In een tijd waarin factchecking onder druk staat, AI teksten maakt en fake news de nieuwe strategie van sommige politici lijkt, laat het museum boeken en kunstwerken zien die de grenzen van de werkelijkheid verkennen en nieuwe werelden scheppen. Soms bieden die aantrekkelijke alternatieven voor de wereld waarin we leven. Ze claimen soms een werkelijkheid die nooit bestaan heeft, zoals reisverlagen waarin vooroordelen over verre oorden

worden bevestigd en verzonden kronieken van koningshuizen. Thomas More (*Utopia*, 1516) en William Morris (*News From Nowhere*, 1890) schrijven over ideale werelden. Pieter Bruegel (ca. 1525-30 – 1569) beeldt deze af in zijn prenten. Kunstenaar Gerard van Lankveld (1947) werkt vanuit zijn woning aan zijn eigen utopie en ook Laure Prouvost (1978) geeft met haar werk oplossingen voor een betere wereld. Soms zijn deze werelden akelig en somber, zoals de apocalyptische voorstellingen in middeleeuwse manuscripten, in het werk van Fiona Lutjenhuis (1991) en in *War of the Worlds* (1897) van H.G. Wells. Nostradamus (1503-1566) weet precies hoe de toekomst eruit zal zien, anderen fantaseren erover. Al deze verhalen en kunstwerken zeggen iets over de tijd waarin ze gemaakt zijn en over de verlangens die leven in de maatschappij. In die zin zeggen ze ook iets over de wereld van vandaag.

Met boeken van onder meer: Augustinus, Edward Bellamy, Jan van Mandeville, Thomas More, William Morris, Michel Nostradamus, Plinius de Oudere, George Psalmanazar, Albert Robida, Hartmann Schedel, Vergilius, en H.G. Wells en kunst van: Pieter Bruegel, Robert Garcet, Bodys Isek Kingelez, Rens Krikhaar, Gerard van Lankveld, Alexandre Leger, Fiona Lutjenhuis, Laure Prouvost, Umar Rashid, Tommy Smits, Delphine Somers, George Widener en Iris van der Zee.

In de tentoonstelling komen imaginaire werelden, alternatieve geschiedenissen en toekomstbeelden aan de orde. Overal zijn boeken en kunstwerken te zien die werelden verbeelden, zo tonen we onder andere: de gecompliceerde kalenders van George Widener, de utopische stadsmaquettes van Bodys Isek Kingelez, het alternatieve verleden van de Amerikaanse Umar Rashid en de toekomstvisioenen van de Brusselse schilder Delphine Somers. De Franse kunstenaar Alexandre Leger toont zijn op archeologie geïnspireerde werk, verspreid tussen de Egyptische, Griekse en Romeinse objecten uit de museumcollectie. Met zijn interventie in deze zaal, die sinds eind 19de eeuw onaangetast lijkt, stelt hij de verzamelobjecten van het museum ter discussie. Ook is een selectie manuscripten en oude drukken te zien met fabeldieren, waarvan lezers en kijkers uit voorbije eeuwen geloofden dat ze echt bestonden. Op de tweede verdieping is de imaginaire wereld van illustrator en schrijver Ludwig Volbeda te zien.

Een jaar lang verlegt Museum Huis van het boek de grenzen van wat waar en wat mogelijk is. In de zomer kijkt het museum naar de utopische wens om alle kennis ter wereld te verzamelen met onder andere werk van Michael Mandiberg die Wikipedia uitgaf als boek en een kunstenaarsinterventie van Efrat Zehavi. In september tonen The Book Lovers (David Maroto en Joanna Zielinska) hun collectie kunstenaarsnovellen in combinatie met de boeken van William Morris uitgegeven in zijn eigen uitgeverij The Kelm-scott Press.

KEHINDE WILEY

Tentoonstelling in Museum Van Loon te Amsterdam
t/m 31 augustus 2025



Kehinde Wiley's eerste solotentoonstelling in Nederland in Museum Van Loon

Met trots kondigt Museum Van Loon *Flourish: Kehinde Wiley x Museum Van Loon* aan, een tentoonstelling met nieuwe portretten van de gerenommeerde Amerikaanse kunstenaar Kehinde Wiley. Het is Wiley's eerste solotentoonstelling in Nederland. Het nieuwe werk dat de kunstenaar voor deze tentoonstelling maakt vormt een visueel antwoord op de portretcollectie en historische interieurs van Museum Van Loon. *Flourish* verbindt westerse portretkunst, de Nederlandse koloniale aanwezigheid wereldwijd en hedendaagse kunst als sociale en culturele praktijk. Tegelijkertijd belicht *Flourish* schoonheid en gratie in de eenentwintigste eeuw, weerspiegeld in de modellen die de kunstenaar ontmoette in Suriname. De tentoonstelling is te zien in Museum Van Loon van 29 mei tot 31 augustus 2025.

Flourish: Kehinde Wiley x Museum Van Loon

De samenwerking tussen Museum Van Loon en Kehinde Wiley begon enkele jaren geleden. Geïnspireerd door de portretcollectie van het museum en de relatie met de Nederlandse wereldwijde koloniale aanwezigheid, bracht Wiley's onderzoek hem naar Suriname.

Kehinde Wiley: "Bij het bestuderen van de collectie van Museum Van Loon vroeg ik me af: wie waren we toen, en wie willen we nu zijn? Dit nieuwe werk bevindt zich op het snijvlak van die vragen. Ik zag voor me hoe ik de historische portretten zou kunnen vertalen naar een artistieke reis waarin je jonge mensen in de eenentwintigste eeuw ontmoet. In Suriname zag ik een land waarin zoveel verschillende ruimtes, culturen en tijden samenkomen. In de eeuwenoude taal van de portretkunst vangt *Flourish* wat waarde, schoonheid en gratie kan zijn in de wereld van vandaag. Door individuen te eren die historisch gezien misschien niet op deze museumwanden te zien waren, zegt mijn werk: 'Je bent hier welkom. Je doet er toe.'"

Kehinde Wiley wordt internationaal geprezen om zijn indrukwekkende portretten, waarin hij klassieke Europese schildertradities inzet voor hedendaagse representatie. Zijn werk herinterpreteert de artistieke taal van de adel en de macht en plaatst mensen van kleur – waar ter wereld hij ze ook ontmoet – in het centrum van zijn composities. In 2018 onthulde Kehinde Wiley zijn iconische portret van president Barack Obama. Daarmee was hij de eerste Afro-Amerikaanse kunstenaar die een officieel portret van een president van de Verenigde Staten vervaardigde.

In 2019 koos Museum Van Loon voor een nieuwe koers: de historische collectie werd ingezet als platform voor relevante verhalen die passen bij de diverse samenleving waarin we leven.

Directeur Gijs Schunselaar: “Wij koesteren onze historische collectie en willen deze delen met de wereld. Tegelijkertijd streven we ernaar een hoeder te zijn van een heden en een toekomst waarin iedereen wordt meegenomen. We zijn verheugd om samen met Kehinde Wiley aan die visie gestalte te kunnen geven.

Wiley's werk viert zowel klassieke als hedendaagse esthetiek, terwijl het ook actuele kwesties aansnijdt die verankerd zijn in ons nationale erfgoed. *Flourish* is een schitterend voorbeeld van wat ons als instituut drijft: werelden samenbrengen.”

KONINKRIJK VAN KLEUREN - DEEL II

Tentoonstelling in het Lalique Museum te Doesburg

t/m 17 juni 2026



Vanwege het grote succes van de tentoonstelling ‘Koninkrijk van Kleuren- Kleuren en glas, een gouden combinatie’ heeft conservator Benjamin Janssens een vervolgetentoonstelling samen gesteld: Koninkrijk van Kleuren – Deel II. Ruim veertig stukken zijn gewisseld. U ziet wéér ander glaswerk van René Lalique met een fraai kleurenspectrum.

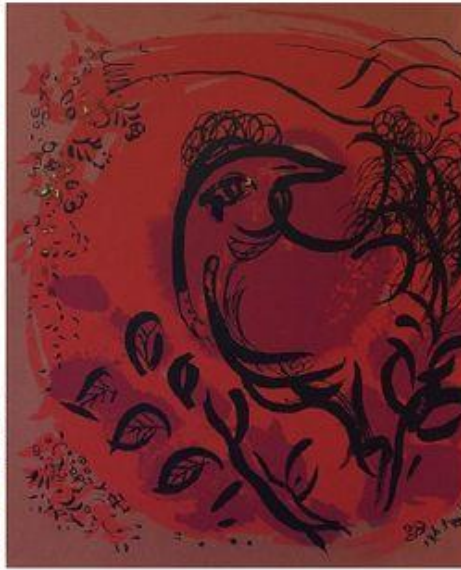
Lalique werd niet voor niets de ‘Da Vinci van de juwelen- en glaskunst’ genoemd. Hij kon door zijn juweliersachtergrond toveren met kleuren en licht. Zijn werk is naast kleurrijk, ook zeer omvangrijk. Om die reden lanceren we deze nieuwe tentoonstelling. In de monumentale Commanderie – het oude riddergebouw uit 1286 en de derde locatie van het Lalique Museum - komt het glaswerk en het effect van licht op kleur goed tot uiting. Kleuren zijn allesbepalend voor de beleving van een object. Om de invloed van kleur op de beleving

van het object te tonen, zijn van ieder geëxposeerd glasontwerp verschillende kleurvarianten tentoongesteld.

Als juwelenmaker heeft Lalique veel met gekleurde glasmailles gewerkt die gemaakt worden van glaspoeder en metaaloxides. Door specifieke oxides aan de glasmassa toe te voegen, ontstaan er kleuren die de schittering van edelstenen nabootsen. Als voorbeeld geeft mangaanoxide een amethistkleur, cobaltoxide een saffierkleur en goudoxide een soort rood dat weer op robijn lijkt. Deze kleuren zien we terug in verschillende glazen ontwerpen van Lalique. Om de invloed van kleur op de beleving van het object te tonen, zijn van ieder geëxposeerd glasontwerp verschillende kleurvarianten tentoongesteld.

MARC CHAGALL. DE KLEURENPOËET

Tentoonstelling in het Lalique Museum te Doesburg
van 6 juli 2025 t/m 21 juni 2026



Marc Chagall (1887-1985), de Wit-Russische kunstenaar van ultra-orthodoxe Joodse komaf verbleef het grootste deel van zijn leven in Frankrijk. In de tentoonstelling draait het vooral om zijn thematiek: van het moederschap, vrouwen in het algemeen, tot sirenes in het bijzonder. Zijn kunstwerken kenmerken zich door een vrije fantasievolle en droomachtige expressie. Chagall mag met recht de grootste kleurenpoëet aller tijden genoemd worden.

HET HOLLANDSE HUISHOUDEN

Tentoonstelling in het Museum van de 20ste eeuw te Hoorn
t/m *****



In het Museum van de 20e Eeuw is een nieuwe tentoonstelling te zien: “Het Hollandse Huishouden”. Ook is een nieuwe LEGO expositie te ontdekken die met de titel “LEGO in het Museum” in twee zalen opgesteld staat. “Het Hollandse Huishouden” toont hoe men in de vorige eeuw de was en vaat deed, eten kookte en bewaarde, en het huis schoon hield. Producten van Hollandse fabrikanten als Tomado, Mepal, Brabantia, Philips, Inventum, Mosa, Edy, BK, DRU, Pede, Daalderop en Gero/Sola zijn ruim vertegenwoordigd.

Op de expositie komen thema's als emancipatie, zuinigheid en vlijt aan bod. Hoe de vrouw meer rechten dan alleen het aanrecht kreeg en in 1957 zelfs ‘handelingsbekwaam’ werd geacht als ze trouwde. Ook campagnes van overheid en bedrijfsleven waarbij het gebruik van kolen, elektriciteit en aardgas werd aangeraden zijn in de tentoonstelling verwerkt. Een feest der herkenning weer.

STRAAT KUNST MUSEUM

De Boschstraat in 13 Blind Walla

Tentoonstelling in het Stedelijk Museum te Breda

t/m 21 september 2025



Voor één keer verplaatsen de muren van Blind Walls Gallery zich van buiten naar binnen. Met STRAAT KUNST MUSEUM slaan *hét museum op straat* en *hét museum in de Boschstraat* de handen ineen. Met opmerkelijke verhalen uit de Boschstraat als vertrekpunt, geven 13 street artists de museummuren kleur. En let op – na afloop worden de muren gewoon weer wit geverfd, dus mis het niet !

Al ruim tien jaar transformeert Blind Walls Gallery de stad tot een levend museum met spectaculaire muurschilderingen. Inmiddels vertellen meer dan 170 werken van (inter)nationale makers het verhaal van Breda's verleden, heden en toekomst. Nu nemen 13 street artists het museum over.

Rob van Dijk, Willehad Eilers, ESPO, Handiedan, Joren Joshua, Otecki, Pink Painter, Reskate, Danny Rumbi, Rutger Termohlen, Toscanabanaan, Super A en Monos Sotos transformeren de wanden met meeslepende murals, gebaseerd op de mensen en verhalen uit de Boschstraat – en dat zijn er nogal wat. Van de Furie van Haultepenne tot de beruchte koffermoord – de Boschstraat zit vol onstuimige verhalen. Bijzondere figuren drukten hier hun stempel op de geschiedenis: van 'Bloody Mary' Read en Adriaan van der Donck tot pornoregisseur Lasse Braun, de iconische drop van Joep en zelfs Elvis Presley en zijn manager Colonel Tom Parker. De murals brengen deze én vele andere verhalen tot leven, met een moderne twist. En ook voor actuele thema's, zoals straatintimidatie, is plaats gemaakt in de tentoonstelling.

De Boschstraat bruist al eeuwen van leven. Reizigers, pelgrims, handelaren, kunstenaars en bedelaars kruisten hier hun paden, op weg naar of juist geweerd uit de stad. De straat dankt haar naam aan de weg richting 's-Hertogenbosch, met op kop de imposante Boschpoort als toegang tot de stad. Tot de zestiende eeuw stond de straat ook wel bekend als Gasthuyseynde. Wie te laat bij de stadspoort aankwam, vond onderdak in gasthuis 'De Beyerd', dat in 1798 een Oudemannenhuis werd.

Tegenwoordig ademt de Boschstraat een mix van traditie en vernieuwing. Bekende en geliefde zaken zoals Gonnie's winkeltje, de Stripspecialist, Fop-Sjop en Café de Beyerd gaan hand in hand met moderne hotspots als Hizmet Bakkerij, ECHT BROOD, KAMU en Jack & Jacky's. Een diverse straat waar mensen met verschillende achtergronden samenkomen. Natuurlijk met als startpunt Stedelijk Museum Breda: dé plek om de kunst en geschiedenis van de stad te ontdekken en beleven.

Deze zomer wordt de 13e Blind Wall gerealiseerd in projectruimte Next door ESPO.

EROTIEK - VOORBIJ SCHOONHEID EN SCHAAMTE

Tentoonstelling in het Limburgs Museum te Venlo
t/m 4 januari 2026



Tussen verhullen en onthullen, verlangen en verleiden en tussen beminnen en bezinnen. Erotiek is namelijk meer dan schoonheid, schaamte, opwindend of seks. Het thema belichaamt liefde en lust, maar behelst ook eventuele taboes die hiermee gepaard kunnen gaan.

We nemen je in deze tentoonstelling mee door de veranderende kijk op erotiek door de jaren heen. Van de late middeleeuwen en de seksuele revolutie van de jaren '60 naar een tegenwoordige tijd waarin

verpreutsing en seksualisering tegelijkertijd plaatsvinden.

We tonen verrassende collectiestukken uit Limburgse verzamelingen en (inter)nationale werken van toonaangevende kunstenaars. De objecten geven ruimte voor eigen interpretatie, betekenisgeving en associatie. Want op een thema dat zo universeel is, zijn talloze perspectieven los te laten.

Bekijk en beluister in *Erotiek – Voorbij schoonheid en schaamte* verhalen met uiteenlopende perspectieven. In een boeiende audiotour gaat regisseur, presentator en theatermaker Lucas De Man in gesprek over de persoonlijke beleving van erotiek.

We dagen je uit jouw eigen ervaringen te delen. Samen werpen we zo een nieuw licht op een al omvattend thema.

DE KITE CLUB

Activiteit in Museum Voorlinden te Wassenaar
van 19 juli 2025 t/m 3 augustus 2025



De Kite Club komt deze zomer bij Voorlinden vliegeren! Kunstenaars en vliegerfanaten Bertjan Pot, Liesbeth Abbenes en Maurice Scheltens ontwerpen sinds 2022 samen *one line kites*; lichtgewicht kunstwerken die bedoeld zijn om de lucht in te gaan. Het trio krijgt 16 dagen lang een eigen atelier in Voorlinden, waar ze – met behulp van een vliegermachine én andere kunstenaars en makers – nieuwe vliegers ontwerpen en bij genoeg windkracht direct uittesten op het landgoed.

DROMEN VAN EGYPTE

Door Egypte geïnspireerde objecten uit de collectie van Jean-Marcel Humbert
Tentoonstelling in het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden
t/m 31 augustus 2025



Door de eeuwen heen is de cultuur van het oude Egypte steeds opnieuw ontdekt en geïnterpreteerd. Een van de grootste verzamelingen van moderne objecten die zijn geïnspireerd door het oude Egypte is die van de Fransman Jean-Marcel Humbert. In 2024 schonk hij zijn complete verzameling aan het Rijksmuseum van Oudheden. In deze kleine tentoonstelling ziet u een kleine selectie uit zijn enorme collectie.

Dromen van Egypte bestaat uit een kleine selectie uit de collectie van Humbert, om een indruk te geven van de enorme rijkdom ervan. U ziet onder andere een sculptuur van een harpist (uit de late negentiende eeuw), een tabakspot (uit 1925), Elizabeth Taylor als een Egyptische barbiepop (uit 1978), een *Tutankham*-videospel van Arcade (uit 1982), een foto van de voorgevel van de Passage du Caire in Parijs (gebouwd in 1828), en een Amerikaanse poster uit 1908 voor een uitvoering van de opera *Aïda*.

Rond 1900 bloeide de interesse voor het oude Egypte op door nieuwe archeologische ontdekkingen en wetenschappelijk onderzoek. Gecombineerd met romantische droombeelden van het rijk van de farao's, vonden eigentijdse interpretaties van de Egyptische oudheid

hun weg naar kunst, design en alledaagse gebruiksvoorwerpen.

Het Rijksmuseum van Oudheden houdt zich al lange tijd bezig met deze bijzondere wisselwerking tussen verleden en heden. In 2024 schonk de Franse egyptoloog Jean-Marcel Humbert het museum daarom zijn omvangrijke collectie moderne objecten die zijn geïnspireerd door het oude Egypte. Het is een van de grootste verzamelingen op dit gebied. Door de jaren heen werden zijn voorwerpen getoond in verschillende Franse en internationale musea.

Als jongen raakte Jean-Marcel Humbert geïnspireerd door de Egyptische zalen van het Louvre. Hij ging egyptologie studeren en promoveerde in dit vakgebied. Tijdens zijn studie ontdekte hij hoe veelzijdig de invloeden van het oude Egypte zijn: van architectuur en sculptuur in het straatbeeld tot in kunst en alledaagse objecten. Vanuit nieuwsgierigheid begon hij die invloeden te onderzoeken en objecten te verzamelen. Daarnaast werkte hij meer dan veertig jaar in verschillende nationale Franse musea, waar hij zijn kennis verder verdiepte.

De indrukwekkende collectie van Humbert bestaat inmiddels uit honderden voorwerpen, daterend van de vroege achttiende eeuw tot nu, en meer dan een miljoen bestanden met afbeeldingen, foto's en verwijzingen. De collectie Humbert is van groot belang, omdat het inzicht biedt in de vraag hoe het verleden wordt weergegeven en wat dit zegt over het heden.

HET DAK VAN DE STAD

Activiteit van de Nieuwe Kerk te Amsterdam
t/m 2 november 2025



De vieringtoren midden op het dak van De Nieuwe Kerk Amsterdam wordt in 2025 gerestaureerd. Speciaal voor deze restauratie wordt een groot platform op het dak geplaatst. In het kader van 750 jaar Amsterdam krijgt het publiek de unieke kans het dak van de kerk te beklimmen voor een onvergetelijk uitzicht over onze hoofdstad !

De unieke beleving begint met de route naar het dak. Bezoekers betreden het 17e-eeuwse trappenhuis aan de Nieuwe-

zijds Voorburgwal. Deze opgang werd oorspronkelijk gebouwd voor een 115 meter hoge toren, die nooit is voltooid. Via een tijdelijke steigertrap bereik je vervolgens het platform op het dak.

Eenmaal boven kunnen bezoekers de werkzaamheden aan de toren bekijken en de skyline van Amsterdam bewonderen. Compleet met de Westerkerk, het Centraal Station, het Koninklijk Paleis Amsterdam en moderne iconen zoals Zuidas en de A'DAM Toren. Bezoekers verlaten het platform via een tweede tijdelijke steiger aan de Damzijde.

KIMSOOJA: TO BREATHE - MOKUM

Tentoonstelling in de Oude Kerk te Amsterdam
t/m 9 november 2025



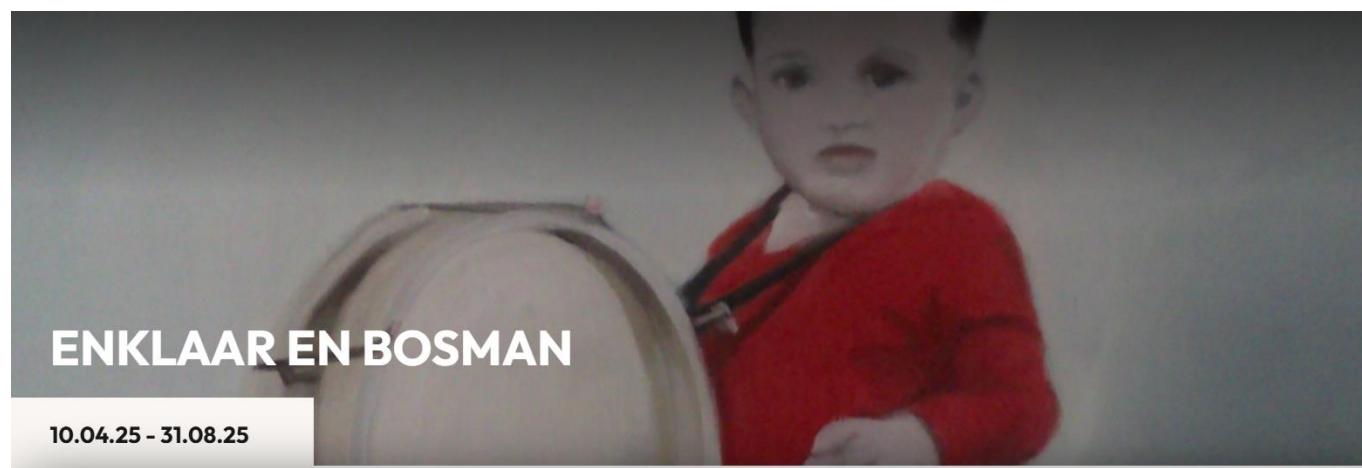
Dit voorjaar transformeert kunstenaar Kimsooja het zonlicht in de Oude Kerk in een zee met regenboogkleuren.

Kimsooja is een van de toonaangevende kunstenaars van deze tijd. Dit voorjaar transformeert ze het zonlicht in de Oude Kerk tot een zee van regenboogkleuren. Verspreid over de kerkvloer plaatst ze haar bottari – Koreaanse wikkeldoeken waarin mensen hun meest dierbare bezittingen meenemen op reis. Amsterdamse migrantengemeenschappen doneerden kleding en textiel voor deze bottari. Zo viert haar tentoonstelling de rijke migratiegeschiedenis van Amsterdam. Een stad die al eeuwen geldt als één van de meest diverse steden ter wereld.

ENKLAAR EN BOSMAN

Tentoonstelling in Museum More te Gorssel

t/m 31 augustus 2025



Deze presentatie draait om de mens in al zijn vormen: van alledaagse passanten tot universele (arche)types. Hans Bosman (1958-2012) en Loes Enklaar (1950-2017) richtten zich op de essentie van emoties, menselijkheid en verbondenheid. In hun portretten, vaak tegen een effen achtergrond, zochten ze niet naar gelijkenis, maar naar het universele. Door persoonlijke kenmerken weg te laten, creëerden ze een zekere ambiguïteit en legden ze de nadruk op wat ons als mensen verbindt.

Museum MORE toont nu een selectie van acht werken, vier van Enklaar en vier van Bosman.

Bosman en Enklaar deelden niet alleen hun focus op de mens, maar ook hun kleurgebruik. Koele grijs- en blauwtinten domineren hun werk, met vooral bij Enklaar soms een fel kleuraccent. Hun diffuse schilderijstijl doet denken aan een waas, alsof de figuren door mat glas worden bekeken. Opvallend is ook hun regelmatige gebruik van langwerpige doeken.

Voordat ze op 42-jarige leeftijd haar loopbaan als kunstenaar aan de Arnhemse Academie voor Beeldende Kunsten startte, was Loes Enklaar danser en dansdocent. Na een blessure die haar danscarrière vroegtijdig beëindigde, besloot Enklaar haar passie voor kunst, die ze al vanaf haar jeugd koesterde, na te volgen. Ze schoolde zich om tot eerstegraads docent tekenen en ging lesgeven aan de Volksuniversiteit van Arnhem. Uiteindelijk koos ze ervoor haar docentschap op te geven en zich volledig te richten op haar eigen artistieke werk, wat ze tot haar overlijden bleef doen. Werk van Enklaar bevindt zich sinds vorig jaar in de collectie van Museum MORE.

Hans Bosman zat al vanaf kinds af aan de eettafel te tekenen. Ondanks het ontbreken van een vooropleiding werd hij direct toegelaten tot de kunstacademie (AKI) in Enschede. Daarna werd hij uitgenodigd voor de Rijksakademie van beeldende kunsten in Amsterdam, waar hij zijn opleiding twee jaar later afrondde. Door zijn strikte werkdiscipline en doorzettingsvermogen om zich te blijven ontwikkelen viel Bosman op bij het publiek en begon hij van zijn kunst te kunnen leven. Zijn werk bevindt zich in de collecties van Museum de Fundatie, ABN Amro, Gemeente Weesp (tegenwoordig Amsterdam) en Gemeente Deventer.

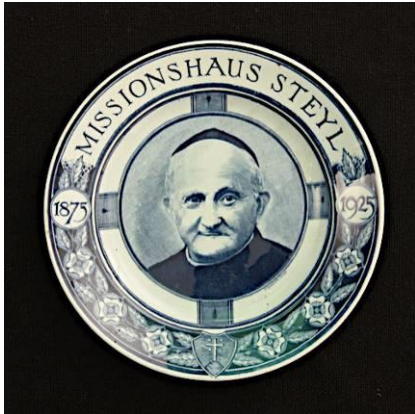
Enklaar en Bosman ontmoetten elkaar in 2001, waarna ze tot het einde van hun leven in Deventer woonden en werkten.

KERAMIEK, GELOOF EN MISSIE

150 jaar Kloosterdorp Steyl

Tentoonstelling in Keramiekcentrum Tiendschuur te Tegelen

t/m medio september 2025



Ontdek de bijzondere verbinding tussen keramiek, geloof en missie in het charmante Tegelen, gelegen naast het kloosterdorp Steyl. In de hoogtijdagen van het katholieke geloof werden hier in Tegelen veel religieuze kunstobjecten vervaardigd. Of het nu souvenirs waren voor de bezoekers van Steyl of voor privédevotie, deze voorwerpen dragen stuk voor stuk een uniek verhaal. Misschien werden ze zelfs door missiebroeders en -zusters meegenomen op hun reizen.

Deze kleine, maar bijzondere tentoonstelling is opgezet in het kader van het jubileum *150 jaar Kloosterdorp Steyl* en geeft je een fascinerend beeld van de oude katholieke tradities. Bewonder prachtige religieuze objecten zoals wijwaterbakjes, kruisbeelden, kerststallen en wandborden die herinneren aan een bezoek aan Steyl. Elk stuk is niet alleen een

kunstwerk, maar ook een getuigenis van de makers en hun missie.

Laat je meevoeren door de verhalen en ontdek de rijke geschiedenis van het geloof en de keramiek in Tegelen. Aan de hand van QR-codes bij de objecten zijn verhalen over deze objecten te beluisteren.

INDUSTRIE AAN DE SCHIE

Van Gist tot Delfts Blauw

Tentoonstelling in het museum van Royal Delft te Delft

t/m 17 augustus 2025



Al eeuwenlang speelt de rivier de Schie een cruciale rol in de economische en sociale ontwikkeling van Delft. Deze rivier verbindt niet alleen mensen, steden en bedrijven, maar ook het verleden met de toekomst. In de tentoonstelling 'Industrie aan de Schie' nemen we je mee op een reis door de tijd. Van de bierindustrie tot de opkomst van de plateelbakkerijen. Van de fabrieken van Van Marken tot de TU Delft. Van Gist tot Delfts Blauw.

Dankzij de strategische ligging van Delft aan de Schie bloeide de handel al in de 14e eeuw op. Ondernemerschap zit in het DNA van de stad, en dat is tot op de dag van vandaag zichtbaar. Waar vroeger schepen vol handelswaar de kades vulden, worden deze nu ingenomen door innovatieve bedrijven, creatieve makers en recreanten die genieten van het water.

Langs de Schie hebben zowel multinationals als kleine ambachtelijke bedrijven zich gevestigd. Elk met een uniek verhaal, gedreven door creativiteit en vooruitstrevend ondernemerschap. Ontdek deze verhalen in de tentoonstelling, waarin voormalige fabrieksarbeiders vertellen over hun rol in deze industrie. Hun ervaringen brengen de geschiedenis tot leven en laten zien hoe essentieel hun werk en de Schie was voor de ontwikkeling van Delft.

Bezoekers van de tentoonstelling *Industrie aan de Schie* worden ondergedompeld in de verhalen van fabrieksmedewerkers, ondernemers en uitvinders die de Delftse industrie groot maakten. Door middel van objecten van uiteenlopende bruikleengevers en persoonlijke getuigenissen via het oral history-project krijgen zij een uniek inzicht in de ontwikkeling van de stad en haar industriële erfgoed.

Naast de tentoonstelling wordt in samenwerking met partners en Delft Marketing een uitgebreid randprogramma in Delft georganiseerd. Dit omvat onder meer lezingen door experts, exclusieve rondleidingen op bijzondere locaties en wandelingen langs industrieel erfgoed, waardoor de geschiedenis en invloed van de Schie nog beter te beleven zijn.

Vandaag de dag transformeren de oevers van de Schie tot een levendig gebied waar wonen, werken en ontspanning samenkomen. De rivier blijft een belangrijke verbindingssader: een plek waar geschiedenis, innovatie en creativiteit hand in hand gaan. Ontdek hoe de Schie Delft vormgaf en nog steeds een inspiratiebron is voor de toekomst. Beleef het verleden. Ontdek de toekomst. Welkom bij 'Industrie aan de Schie'.

De tentoonstelling in het museum van Royal Delft is een samenwerking met de provincie Zuid-Holland, TU Delft Hortus Botanicus, Expertise Platform Water, Erfgoed Delft en Royal Delft.

PIET MONDRIAAN EN MICHEL SEUPHOR /EEN VRIENDSCHAP IN LIJN EN KLEUR

Tentoonstelling in Villa Mondriaan te Winterswijk

t/m 2 november 2025



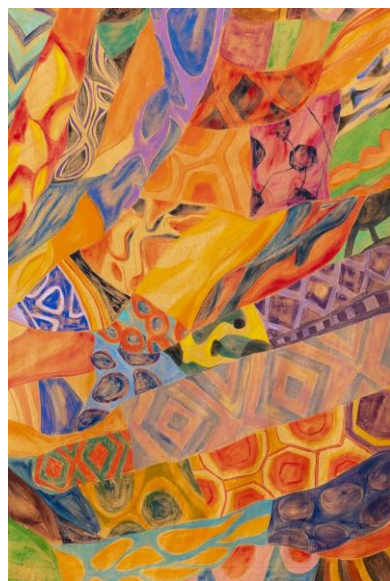
In het bruisende Parijs van de vroege twintigste eeuw bezoekt de jonge kunstenaar Michel Seuphor (1901–1999) het atelier van Piet Mondriaan. Het gebouw maakt maar weinig indruk op Seuphor. Zo vertelt hij: 'Het binnenplaatsje, waaraan de opgang naar Mondriaans atelier lag, was heel miserabel. In het trappenhuis stonk het een beetje.' Eenmaal binnen ervaart Seuphor iets bijzonders 'schoonheid, vrede, rust en evenwicht.' In het atelier worden Mondriaans visie en precisie voelbaar. Het is een plek waar kunst en filosofie samenkomen. Deze ontmoeting vormt het begin van een jarenlange vriendschap tussen de twee kunstenaars, die elkaar blijven inspireren.

Samen creëren zij een *tableau-poème* waarin schilder- en dichtkunst samenkomen. Seuphor schrijft bovendien de eerste monografie over Mondriaan, waarin hij zijn leven en werk belicht. Naast schrijver ontwikkelt Seuphor zich ook als kunstenaar met een geheel eigen beeldtaal. Zijn kunst wordt gekenmerkt door een duidelijke focus op lijnenspel, geometrie en ritme, uitgewerkt in tekeningen en grote wandkleden. Seuphors artistieke ontwikkeling, van vroege experimenten tot latere werken met zichtbare invloeden uit Oosterse filosofieën, komt tot leven in *Piet Mondriaan en Michel Seuphor | Een vriendschap in lijn en kleur*.

NIEUWE LIJNEN / TUSSEN VRIENDSCHAP EN VERENIGING

Tentoonstelling in Villa Mondriaan te Winterswijk

t/m 2 november 2025



De zomer van 2025 in Villa Mondriaan staat geheel in het teken van de 'lijn'. In de hoofdtentoonstelling staat het werk van Michel Seuphor centraal, een goede vriend van Piet Mondriaan en een meester in abstractie en geometrie. De invloeden van Mondriaans praktijken zijn in het werk van Seuphor heel zichtbaar. Dat wordt nog eens versterkt door hun gezamenlijke lidmaatschap van de kunstenaarsvereniging Cercle et Carré. Waar het destijds gebruikelijk was om je als kunstenaar aan te sluiten bij een vereniging, lijkt dat vandaag de dag niet het geval.

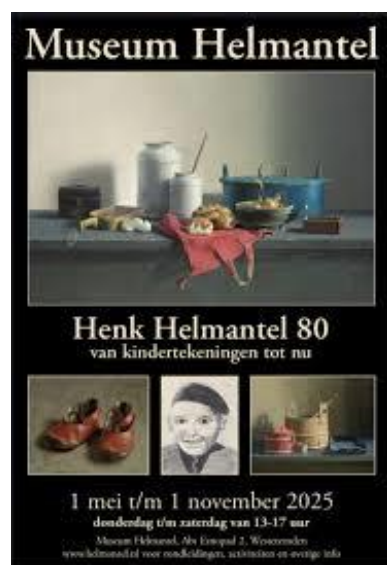
Tien hedendaagse kunstenaars reflecteren met hun deelname aan de tentoonstelling Nieuwe Lijnen op de thema's vriendschap en vereniging. Op uitnodiging van curator Marian Genet worden haar ruimtelijke installaties samengebracht met de speelse objecten van Christina de Korte, Iekeliene Stange, Fransje Killaars, Dirry de Bruin, Lisette van Hoogenhuyze, Judith Pool, Carmen Schabracq, Joana Schneider en Hadassah Emmerich. De werken nodigen uit om plaats te nemen in de textielinstallaties, de trappen van Judith Pool te beklimmen, of te turen naar de experimentele glaskunst

van Dirry de Bruin. Nieuwe Lijnen geeft inzicht in de vraag hoe kunstenaressen hun positie in de kunstsector kunnen versterken door het vormen van een vereniging of het oprichten van een collectief.

HENK HELMANTEL 80. VAN KINDERTEKENINGEN NAAR NU

Tentoonstelling in Museum Helmantel te Westeremden

t/m 1 november 2025



Op 22 februari 2025 vierde Henk Helmantel zijn tachtigste verjaardag. Een bijzondere leeftijd om te mogen bereiken. Dit heugelijke feit wordt dan ook uitgebreid gevierd dit jaar met een speciale tentoonstelling en een nieuw boek !

De tentoonstelling "Henk Helmantel 80 – van kindertekeningen tot nu" laat een heel mooi overzicht zien van de eerste kindertekeningen tot zeer recent geschilderde werken. Met daarbij uiteraard klassiekers als Nieuw Leven (het bijbeltje), Arjans eerste slofjes, de rode kast en de mooiste stillevens en kerkinterieurs.

HELMANTEL ONTMOET HUISMAN

Tentoonstelling in het Jopie Huisman Museum te Workum
t/m 28 september 2025



In het Jopie Huisman Museum is een tentoonstelling te zien met werk van Henk Helmantel. De tentoonstelling geeft een inkijkje in Henk Helmantel zijn kunstenaarschap én zijn verwantschap met het werk van Jopie. Te zien zijn meer dan veertig van Helmantels beroemde stillevens en kerkinterieurs. Het is de eerste expositie in de nieuwe, grote tentoonstellingszaal van het Jopie Huisman Museum.

In de tentoonstelling maak je eerst kennis met de schilder. Een film toont Henk Helmantel in zijn atelier en huis in Westeremden, waar hij vertelt over zijn kunstenaarschap, zijn museum en kunstcollectie én zijn raakvlakken met Jopie. Voor de tentoonstelling selecteerde Henk Helmantel enkele van zijn persoonlijke favorieten, zoals bovenstaand Romeins glas en Chinese rok op Spaanse tafel uit 2001. Ook zijn verschillende kerkinterieurs te zien, zoals een metershoge, imponerende Pieterskerk in Utrecht uit 2014. Bij de tentoonstelling is een audiotour, waarin Helmantel vertelt over enkele van zijn eigen én een aantal van Jopies schilderijen.

Er zijn opvallende parallellen tussen het werk en de opvattingen van Henk Helmantel en Jopie Huisman. Henk Helmantel: 'Ik ben veel vergeleken met Jopie. Al hebben we onze eigen stijl, toch is er zeker een verwantschap voelbaar.' Beide Noordelijke Realisten laten in hun stillevens eenvoudige gebruiksvoorwerpen met een voelbaar verleden figureren. Hoewel de kunstwereld hen allebei in de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw wegzette als 'niet vernieuwend', bleven zij tegen de stroom in trouw aan hun eigen stijl. Hun werk heeft altijd kunnen rekenen op veel waardering van een breed publiek.

Zomer en najaar 2024 is het Jopie Huisman Museum uitgebreid met het buurpand waardoor een tentoonstellingszaal van 270 m2 kon worden gerealiseerd. Helmantel ontmoet Huisman is de eerste expositie in de nieuwe zaal en past in de reeks jaarlijkse wintertentoonstellingen rondom het gedachtegoed van Jopie.

PAUL CITROEN, PORTRETTIST IN HART EN ZIEL

Tentoonstelling in de Synagoge te Enschede
t/m 28 september 2025



Roelof Paul Citroen (Berlijn, 15 december 1896 – Wassenaar, 13 maart 1983) was een Nederlands kunstenaar, leraar, kunstverzamelaar, postzegelontwerper en medeoprichter van de Nieuwe Kunstschool in Amsterdam. Paul Citroen groeide op in Berlijn. Hij ging naar het Askenasisches Gymnasium. Hij maakte dat niet af, maar ging naar een tekenschool. Als Nederlands dienstplichtig soldaat was hij gelegerd in Alkmaar. Hij werd na enkele maanden op medische gronden afgekeurd en keerde terug naar Berlijn. In 1917 kwam hij weer naar Nederland waar hij in kunst ging handelen. Zijn vriend en wederzijdse inspirator, fotograaf Erwin Blumenfeld (Berlijn, 1897 - Rome 1969) trouwde in 1921 met Pauls nicht Lena Citroen (Amsterdam, 1896- Cambridge 1990). In 1922 hervatte hij zijn opleiding tot kunstenaar aan het Bauhaus in Weimar. Hij reisde en handelde in kunst en kwam in 1928 permanent naar Nederland terug. Citroen trouwde in 1929 met Céline (Lien) Bendien, die op 22 augustus 1961 overleed. Hun dochter noemden zij

Paulien. Tijdens de Tweede Wereldoorlog doken zij vanwege hun joodse achtergrond onder in 's-Graveland. Toen Citroen werd gewaarschuwd over zijn op handen zijnde arrestatie op 28 augustus 1942, vluchtte hij naar Maria Helena Friedlaender, een Duitse vrouw, getrouwd met Henri Friedlaender. Zij gaf hem een aantal maanden onderdak samen met andere onderduikers op de zolder van haar huis in Wassenaar. Citroen hertrouwde in 1964 met Christi Frisch, die na het overlijden van haar man in 1986 het negatievenarchief van Citroen overdroeg aan het Prentenkabinet van de Rijksuniversiteit Leiden. Zijn oeuvre bestaat onder meer uit schilderijen, foto's en postzegelontwerpen. Zijn bekendste werk is wellicht 'Metropolis' (1923), een fotomontage van een grote stad. 'Metropolis' wordt beheerd door de Universitaire Bibliotheken Leiden die ook een digitale versie beschikbaar maken via Digital Collections. Het inspireerde de Duitse regisseur Fritz Lang bij het maken van de filmklassieker Metropolis. In 1917 vestigde hij zich in Nederland. In 1933 richtte hij in Amsterdam, met als voorbeeld het Bauhaus, de Nieuwe Kunstschool op samen met Charles Roelofs. Ondanks gebrekkige financiën wist deze opleiding zich te handhaven tot 1943. Invallen door de Duitsers maakte verder functioneren van de Nieuwe Kunstschool onmogelijk.

In 1949 decoreerde Citroen, die van 1935-1941 en van 1945-1960 docent aan de Haagse kunstacademie was, de kerkzaal van de hervormde Maranathakerk aan de 2^e Sweelinckstraat in de wijk Duinoord in Den Haag. Hij werkte daarbij nauw samen met de architect Frits Eschauzier (1889-1957) uit Bussum.

Citroen ontwierp voor hetzelfde jaar tevens de Zomerpostzegels, in een opvallende en ook omstreden kleurstelling met uitsluitend geel, groen en blauw. Hij ontwierp een exlibris voor Walter Salomon. Citroen was bevriend met Willem Schrofer. Met hem en Rein Draijer, Willem Jacob Rozendaal en Han van Dam had hij grote invloed op de studenten die nu de Nieuwe Haagse School worden genoemd. Paul Citroen was ook een groot kunstverzamelaar. Een deel van zijn collectie is nu te vinden in de collectie Hannema-de Stuers Fundatie, in Heino. In 1948 verkocht Citroen een groot werk van Carlo Carrà ('Begravenis van de anarchist Galli', 1911) aan het Museum of Modern Art in New York. De grootste collectie van Citroens werk is eigendom van de provincie Overijssel, die in de periode 1973-1975 ruim 2000 werken verwierf op voorstel van statenlid Maaskant, die met Citroen bevriend was. Een deel wordt tentoongesteld in het provinciehuis.

In Utrecht is in de nieuwbouwwijk Leidsche Rijn een straat naar de kunstenaar vernoemd.

Citroen is van invloed geweest op het werk van Hermanus Berserik.

Museum De Fundatie te Zwolle laat in de Synagoge te Enschede kunstwerken van de kunstenaar Paul Citroen zien. Het is een selectie van de meer dan drieduizend schilderijen, prenten en tekeningen die het museum in zijn depots gestald heeft. Citroen legde zich vooral toe op het zelfportret. In de onderduik waren zijn vrouw, dochter en hijzelf zijn enige modellen. Op de tentoonstelling zijn ook religieuze zilveren objecten te zien van zijn neef, edelsmid Roelof Citroen. Een aantal van de kunstwerken die op de tentoonstelling te zien zijn, werd vrij recent toegevoegd aan de Provinciale kunstcollectie. Deze kunstwerken worden nu voor het eerst door het museum aan het publiek getoond.

TIJDTABEL MET VERMELDING VAN INFO IN UITGELICHT 174 juli 2025

Einddatum

UITGELICHT ! No 164 september 2024

De verdieping	CODA Museum Apeldoorn	01 jan. 2026
Salon Arntzenius	Museum Gouda te Gouda	**

UITGELICHT ! No 165 oktober 2024

Tuindorpen en tuinsteden	Museum Het Schip Amsterdam	27 juli 2025
Hans G. Kresse Museum	Veluwezoom Doorwerth	01 juli 2025

UITGELICHT ! No 166 november 2024

Oracles	Prinsessehof Leeuwarden	26 okt. 2025
---------	-------------------------	--------------

UITGELICHT ! No 167 december 2024

De Beeldentuin	Museum Arnhem Arnhem	31 dec. 2026
Het Gennep Huys	locatie in gemeente Gennep	14 sept. 2025

UITGELICHT ! No 168 januari 2025

Zien & Geloven	Rijksmuseum Twenthe Enschede	** 2025
----------------	------------------------------	---------

UITGELICHT ! No 169 februari 2025

Het grafische werk	Anton Pieck Museum Hattem *	*
Ont-moeten	Museum Arnhem Arnhem	31 dec. 2027
Terra	Stedelijk Museum Amsterdam	13 juli 2025
Bart van der Leek	Designmus. Huis Dedel Den Haag	**
Between the sea and the sky	Fotomuseum a/h Vrijthof Maastricht	21 sept. 2025
Magisch Schotland	Museum Bussemakerhuis Borne	15 juli 2025

UITGELICHT ! No 170 maart 2025

In mijn ogen	Bonnefantenmuseum Maastricht	24 aug. 2025
Good Mum / Bad Mum	Centraal Museum Utrecht	14 sept. 2025
De liefde die blijft	CODA Museum Apeldoorn	01 juni 2025
Fleur van Dodewaard	Kröller-Müller Museum Otterlo	24 aug. 2025
Grafiek van Beeldhouwers	Kröller-Müller Museum Otterlo	31 aug. 2025
Daan van Golden	Stedelijk Museum Schiedam	14 sept. 2025
Vrouwen van Schiedam	Stedelijk Museum Schiedam	14 sept. 2025
Ruimtemissie	Stedelijk Museum Breda	31 aug. 2025
Chinees Behang	Stedelijk Museum Breda	31 aug. 2025
Giselle Kuster	Museum v. Bommel v. Dam Venlo	17 aug. 2025
The life of things	Museum Voorlinden Wassenaar	02 nov. 2025

UITGELICHT ! No 171 april 2025

Verstopt op de Veluwe	Noord-Veluws Kunstmus. Nunspeet	05 okt. 2025
Kaori Kurihara	Purmerends Museum Purmerend	17 aug. 2025
Een sprookje	Anton Pieck Museum Hattem	29 maart 2026
Khaled Dawwa	Mus. Beelden aan Zee Scheveningen	02 nov. 2025
FELWA	CODA Museum Apeldoorn	19 okt. 2025

Han Klinkhamer	Museum Jan Cunen Oss	31 aug. 2025
Carel de Nerée	Dordrechts Museum Dordrecht	21 sept. 2025
De wereld van Johan de Witt	Dordrechts Museum Dordrecht	26 okt. 2025
Gezichten van N-Holland	Frans Hals Museum Haarlem	17 aug. 2025
Vrouw met vleugels	Museum Arnhem Arnhem	21 sept. 2025
Richard Roland Holst	Design Museum Dedel Den Haag	****
Jan Toorop Design	Museum Dedel Den Haag	****
Roni Horn: Pair Field	De Pont Museum Tilburg	****
Meiro Koizumi	De Pont Museum Tilburg	****
Magdalena Abakanowicz	Textielmuseum Tilburg	24 aug. 2025
	Noordbrabants Museum Den Bosch	24 aug. 2025
	Provinciehuis 's-Hertogenbosch	24 aug. 2025
Alle tijd van de wereld	Designmuseum 's-Hertogenbosch	24 aug. 2025
100 years of menswear	Rijksmuseum Amsterdam	15 mrt 2026

UITGELICHT ! No 172 mei 2025

Amsterdam eet	Allard Pierson Museum Amsterdam	07 sept. 2025
Prenten Thé Tjong Khing	Anton Pieck Museum Hattem	*****
Nature never loses	Bonnefantenmuseum Maastricht	28 sept. 2025
Lucebert	COBRA Museum Amstelveen	31 aug. 2025
Koen Vermeule	Museum JAN Amstelveen	05 okt. 2025
Jaarsma / Villevoeye	Kunsthall KAdE Amersfoort	31 aug. 2025
Remy Jungerman	Mondriaanhuis Amersfoort	12 okt. 2025
Jonathan van Doornum	Museum de Fundatie Zwolle	17 aug. 2025
80 jaar vrijheid	Museum de Fundatie Zwolle	17 aug. 2025
Suze Robertson	Kunstmuseum 's-Gravenhage	31 aug. 2025
New Babylon	Kunstmuseum 's-Gravenhage	31 aug. 2025
Maria Pininka-Beres	Kunstmuseum 's-Gravenhage	17 aug. 2025
Charley Toorop	Kröller-Müller Museum Otterlo	14 sept. 2025
Angeniet Berkers	Kunsthall Rotterdam	13 juli 2025
Haegue Yang	Kunsthall Rotterdam	31 aug. 2025
Verzamelde vrouwen	Museum Gouda	*****
Jo Koster	Museum Gouda	04 jan. 2026
Scarlett Hooft Graafland	Panorama Mesdag 's-Gravenhage	31 aug. 2025
Jildau Nijboer	Singer Museum Laren (NH)	08 mrt 2026
Wij zijn natuur	Singer Museum Laren (NH)	31 aug. 2025
Marc Mulders	Singer Museum Laren (NH)	07 sept. 2025
Lokroep van de natuur	Singer Museum Laren (NH)	07 sept. 2025
Pamela Rosenkranz	Stedelijk Museum Amsterdam	** sept. 2025
Morena Bamberger	Stedelijk Museum Schiedam	09 nov. 2025
X Opperclaes	Stedelijk Museum Schiedam	09 nov. 2025
E:FWD	Kunstlinie Almere	06 juli 2025
Uit het Paradijs	Museum Klooster Ter Apel	26 okt. 2026
It's not a joke	Mus. Van Bommel van Dam Venlo	14 sept. 2025
Daniel Buren	Museum Voorlinden Wassenaar	07 sept. 2025
Simone Post	Museum Voorlinden Wassenaar	07 sept. 2025
Rauw	Tiendschuur Tegelen	28 sept. 2025

UITGELICHT ! No 173 juni 2025

Ima-Abasi Okon	Van Abbemuseum Eindhoven	21 sept. 2025
Van Glas	Allard Pierson Museum Amsterdam	01 april 2026
Ryan Gander / Edgar Degas	Mus. Beelden aan Zee Scheveningen	04 jan. 2026
Tania Kovats. Oceanic	Mus. Beelden aan Zee Scheveningen	04 jan. 2026
Noorderlicht Fotofestival	Museum Belvédère Heerenveen	21 sept. 2025
Henk Visch	Museum Belvédère Heerenveen	21 sept. 2025
Huilend Glas	Mus. Boijmans Rotterdam (Depot)	12 okt. 2025
Gen F Drents	Museum Assen	17 aug. 2025
Donders dikke plaoten	Drents Museum Assen	14 sept. 2025
80 jaar vrijheid	Museum De Fundatie Zwolle	17 aug. 2025
Henk Heideveld	Museum de Fundatie Zwolle	17 aug. 2025
Kiezen voor Vincent	Van Gogh Museum Amsterdam	31 aug. 2025
Joana Schneider	Groninger Museum Groningen	31 aug. 2025
The Dreamhouse !	Groninger Museum Groningen	16 nov. 2025
Van Rembrandt tot Vermeer	H'ART Museum Amsterdam	24 aug. 2025
German Grobe	Katwijk's Museum Katwijk (ZH)	07 sept. 2025
Varen voor Vrijheid	Katwijk's Museum Katwijk (ZH)	07 sept. 2025
Anne Geene Buitengewoon	De Mesdag Collectie 's-Gravenhage	27 juli 2025
Folkert de Jong	Museum Kranenburgh Bergen (NH)	16 nov. 2025
Tomás Libertiny	Museum Kranenburgh Bergen (NH)	16 nov. 2025
Iwan Baan	Museum Kranenburgh Bergen (NH)	16 nov. 2025
Post/No/Bills#6 Hedy Tjin	Stedelijk Museum Amsterdam	*****
De Collectie Louwers	Museum De Wieger Deurne	07 dec. 2025
Boven het maaiveld	Rijksmuseum van Oudheden Leiden	*****
Atelier in beeld	Verwey Museum Haarlem	04 jan. 2026
Meer dan Muze	Verwey Museum Haarlem	26 okt. 2025
Verwey en zijn inspiratie	Verwey Museum Haarlem	09 nov. 2025
Gips	Het Depot Wageningen	21 sept. 2025
Wim Lemmens	Het Depot Wageningen	25 jan. 2026
Erik Mattijssen	Museum More Gorssel	26 okt. 2025
Kaori Kurihara	Purmerends Museum Purmerend	17 aug. 2025
OMG ! Relipop	Museum Krona Uden	07 sept. 2025
Anaïs López	Japanmuseum Sieboldhuis Leiden	07 dec. 2025
Rembrandt & Amsterdam	Rembrandthuis Amsterdam	07 sept. 2025

UITGELICHT ! No 174 juli 2025

Dwarsverbanden	Van Abbemuseum Eindhoven	19 april 2026
Verborgen verbanden	Van Abbemuseum Eindhoven	19 april 2026
Making food out of sunlight	Van Abbemuseum Eindhoven	30 nov. 2025
Sabine Liedtke	Museum Belvédère Heerenveen	31 aug. 2025
De Deelen	Museum Belvédère Heerenveen	31 aug. 2025
Omkijken	Depot Boymans Rotterdam	28 sept. 2025
The stories we tell	Depot Boymans Rotterdam	26 okt. 2025
The Mucha Experience	Museum de Buitenplaats Eelde 0	5 juli 2025 t/m 04 jan. 2026
Kishio Suga	Museum Cobra Amstelveen	26 okt. 2025

Ossip Zadkine	Museum JAN Amstelveen	09 nov. 2025
Klaus Baumgärtner	Kunstmuseum 's-Gravenhage	10 aug. 2025
Let's dance	Kröller-Müller Museum Otterlo	02 nov. 2025
Joseph Beuys	Kröller-Müller Museum Otterlo	05 okt. 2025
Cute	KunstHal Rotterdam	05 juli 2025 t/m 23 nov. 2025
Floris Verster	Museum De Lakenhal Leiden	24 aug. 2025
Geheimschrift	Huis van het boek 's-Gravenhage	31 dec. 2025
Huis van Ludwig Volbeda	Huis van het boek 's-Gravenhage	24 aug. 2025
Mythes en mogelijkheden	Huis van het boek 's-Gravenhage	31 dec. 2025
Kehinde Wiley	Museum Van Loon Amsterdam	31 aug. 2025
Koninkrijk van Kleuren II	Lalique Museum Doesburg	17 juni 2026
Marc Chagall	Lalique Museum Doesburg	06 juli 2025 t/m 21 juni 2026
Het Hollandse Huishouden	Museum van de 20ste Eeuw Hoorn	*****
Straat Kunst Museum	Stedelijk Museum Breda	21 sept. 2025
Erotiek Limburgs	Museum Venlo	04 jan. 2026
De Kite Club	Museum Voorlinden Wassenaar	19 juli 2025 t/m 03 aug. 2025
Dromen van Egypte	Rijksmuseum van Oudheden Leiden	31 aug. 2025
Het dak van de stad Activiteit	Nieuwe Kerk Amsterdam	02 nov. 2025
Kimsooja	Oude Kerk Amsterdam	09 nov. 2025
Enklaar en Bosman	Museum More Gorssel	31 aug. 2025
Keramiek, Geloof en Missie	Tiendschuur Tegelen	med. sept. 2025
Industrie aan de Schie	Royal Delft Delft	17 aug. 2025
Mondriaan en Seuphor	Villa Mondriaan Winterswijk	02 nov. 2025
Nieuwe lijnen	Villa Mondriaan Winterswijk	02 nov. 2025
Henk Helmantel 80	Museum Helmantel Westereinden	01 nov. 2025
Helmantel ontmoet Huisman	Jopie Huisman Museum Workum 2	8 sept. 2025
Paul Citroen	Synagoge Enschede	28 sept. 2025